

KARTLÄGGNING

Kartläggningen av våld i nära relationer och hedersrelaterat våld i
Bollnäs.

Inledning

Våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem och ett brott. I genomsnitt mördas 17 kvinnor varje år i Sverige av en man som de har eller har haft en nära relation till.¹ Det förekommer i såväl samkönade som heterosexuella relationer samt inom familje- och släktrationer. Det kännetecknas av ett starkt emotionellt band till förövaren, vilket innebär att uppbrott och motstånd blir svårare. Våldet är vanligast förekommande i offrets egen bostad. Ju längre relationen pågår desto mer ökar intensiteten och allvaret i våldet.² Enligt Brottsförebyggande rådet (BRÅ) är mörkertalet för antal anmälda brott stort, det är bara vart fjärde till femte fall som anmäls i Sverige. Våldet kan ta sig uttryck genom fysiskt våld, psykiska-, materiella- och/eller sexuella övergrepp samt hot.

Vid en rundringning till samtliga länets kommuner framkom det att det råder variation i hur långt man kommit i utvecklingsarbete kring våld i nära relationer. På samtliga kommuners hemsidor finns varierande information om var antingen våldsutsatta eller våldsutövande personer kan vända sig för att få hjälp. Under perioden 17 mars-31 december hade den sidan hos Bollnäs kommun 243 antal besök. Gemensamt för de som genomfört en kartläggning i sin kommun gällande antal kända fall av våld i nära relation är att de tycker det är svårt att få en korrekt och samlad bild av det totala antalet kvinnor som blivit utsatta. Det finns ett stort mörkertal och någon statistik finns därför inte att ta del av för jämförelser mellan kommunerna.

Enkäten

En enkätundersökning genomfördes i Bollnäs under december 2014 som bland annat ämnade kartlägga antal personer som utsatts för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld samt barn som bevittnat våld i nära relationer under period oktober 2013-oktober 2014. Den ämnade även kartlägga vilket kunskapsbehov som finns inom området samt om det förs någon statistik i verksamheter och om man i så fall har kännedom om hur den förs.

Metod och urval

Enkätundersökningen genomfördes hos anställda som i sitt arbete kommer i kontakt med kommunens invånare och därmed även kan komma i kontakt med personer som utsatts för den här typen av våld. Enkäten (se bilaga 1) omfattade totalt 22 frågor med möjlighet till kryssvar varvades med fritextsvar. Kryssfrågorna hade antingen färdiga svarsalternativ som *Ja, Nej, Vet ej* eller fritext. Enkäten skickades till representanter i samverkansgruppen för våld i nära relationer. Gruppen innefattar representanter från Socialtjänst, Polis, Brottsofferjour, Barn- och utbildningsförvaltning, Kommunstyreförvaltning, Nämnden för lärande och arbete, Akutvård, Primärvård, Folk tandvård och Kvinnojouren Stöttan. Därefter fick representanterna sprida enkäten på respektive arbetsplats och återkoppla antal personer som fått enkäten. Totalt fick 583 personer enkäten, varav 180 svar kom in.

Det föreligger en svårighet att få en korrekt och samlad bild av antalet våldutsatta kvinnor, samt barn som bevittnat våld, eftersom förande av statistik ser olika ut för olika myndigheter, hälso- och sjukvård eller frivilliga organisationer. Det spelar också roll om man har kännedom om att statistik förs.

---

¹[http://www.nck.uu.se/Kunskapscentrum/Kunskapsbanken/amnen/Vald i nära relationer/Dodligt vald amnesguide/](http://www.nck.uu.se/Kunskapscentrum/Kunskapsbanken/amnen/Vald%20i%20nara%20relationer/Dodligt%20vald%20amnesguide/)

²[http://www.nck.uu.se/Kunskapscentrum/Kunskapsbanken/amnen/Vald i nära relationer/Valdets uttryck och mekanismer amnesguide/](http://www.nck.uu.se/Kunskapscentrum/Kunskapsbanken/amnen/Vald%20i%20nara%20relationer/Valdets%20uttryck%20och%20mekanismer%20amnesguide/)

Utifrån de enkätsvar som inkom så gjordes ett urval av frågorna som sedan redovisas. Vissa frågor valdes bort då antalet svar var för få, eller där svaren inte kändes tillförlitliga, tolknings- och generaliserbara. Den ursprungliga tanken var att personal inom flera olika myndigheter skulle besvara enkäten. Dock missuppfattades detta hos vissa och i stället besvarades enkäten av en individ som representant för hela verksamheten. Med utgångspunkt i detta beslutades att dessa frågor skulle tas bort då resultatet inte upplevdes som korrekt. Därför valdes att ta ut statistik om antal barn från socialtjänstens verksamhetsystem utifrån FoU Gävleborgs³ aktualiseringskoder under 2014, Polis, Kvinnojouren Stötta samt Bottsofferjouren.

Enkäten kommer ligga till grund i det fortsatta utvecklingsarbetet för att utveckla kvaliteten i arbetet mot våld i nära relationer. Handläggningsrutiner samt aktualiseringskoder i verksamhetsystemet har införts under 2015 och kommer att ses över. Det kommer därigenom bli lättare att få ut statistisk data vilket kommer att kunna underlätta kommande kartläggningar.

Resultatet för frågorna gällande kunskap och utbildning resulterade i en separat sammanställning av kunskapsöversikt vilken kommer att ligga till grund i planeringen av utbildning och kompetensutveckling inom området. Tillgång finns även att få gällande vilket kunskapsbehov som finns för varje enskild verksamhet, vilket även gör det möjligt att genomföra utbildningstillfällen som är inriktade för respektive verksamhets behov.

---

³ Länets kommuner samverkar genom Forskning och Utvecklingsarbete (FoU) Gävleborg för att kunna ta fram statistik och jämföra utvecklingen inom socialtjänstens arbete gällande barn.

Resultat

Socialtjänsten

Antal barn som själva utsatts eller bevittnat våld har hämtats från Individ och familjeomsorgens verksamhetssystem och utifrån aktualiseringskoderna Våld i hemmet och övergrepp. I tabellen framkommer det totala antalet anmälningar/aktualiseringar, där antalet totalt unika barn har det räknats bort de barn som det inkommit flera anmälningar/aktualiseringar på.

Barn (0-18 år) 2014	Antal
Våld i hemmet (bevittnatvåld)	
Totalt anmälningar/aktualiseringar	44
Totalt unika barn*	35
Övergrepp (själva utsatts för våld)	
Fysiskt	27
Psykiskt	3
Sexuellt	5
Totalt anmälningar/aktualiseringar	35
Totalt unika barn*	28
*De barn som det inkommit flera anmälningar/aktualiseringar på har ej flera gånger.	

Kvinnojuren

Kvinnojuren för från 1 januari 2015 statistik från vilken kommun kvinnan kommer ifrån (om kvinnan vill uppge det). Under 2014 fördes statistik där kvinnorna kan komma från hela Sverige.

Kvinnojuren Stöttan 2014	Antal
kvinnor från hela Sverige	
Samtal med kvinnor el. anhöriga	959
Samtal med myndigheter	92
Samtal med socialtjänsten	362
Nya kvinnor (som haft kontakt med kvinnojuren tidigare)	56
Boende	40
Barn boende	13
Boende nätter	255
Barn boende nätter	538

Polisen

Polisen i Bollnäs har under perioden 1 nov 2013 – 30 nov 2014 kommit in följande antal anmälningar gällande våld i nära relationer, eller där offret varit bekant med våldsutövaren:

Misshandel och Grov misshandel där våldsutövaren varit bekant med offret:

Bollnäs - 15 ärenden (14 normalgraden och 1 grov)

Ovanåker - 1 ärende (normalgraden)

(Bekant = personerna är bekanta med varandra, mer än till namn eller utseende.)

Misshandel och Grov misshandel där våldsutövaren haft en nära relation till offret:

Bollnäs - 42 ärenden (41 normalgraden och 1 grov)

Ovanåker - 1 ärende (grov)

(Nära relation = personerna är, eller har varit, gifta eller sambo eller har gemensamma barn utan att bo ihop.)

Brottsofferjouren

